

Komentarji

Insullovega pustolovskega
trepanja. — Sleparije z
relifom

Upajmo, da so pošteni Turki
učili komedijo z Insullom,
se osemnajst mesecev razbur-
je Evropo in Ameriko. Turki
končno aretirali ubežnega
čikškega magnata In-
sulla in odredili, da se mora
v Združene države, kjer
mora zagovarjati zaradi svo-
jega nepoštenega finančnega
manipuliranja.

Če je stari Insull imel
ko časa svetje na Grškem
da so Grki odeli njegove fi-
nancije pustolovščine s plašcem
romantičnega juna-
ka in naredili iz propadlega
magnata nekakega novodobne-
ga heroja, je ta, ker ima Insull
veliko denarja, da je lahko
kupil najboljše grške advo-
cate in publiciste.

Sam Insull zbežal iz
Grške, so poročali, da je be-
spropastjo svojega fi-
nanciranja imperija da je izgubil
deset sto milijonov dolarjev.
Njegove evropske pustolovščine
dokazujejo, da je Insull
daleč od berača. Be-
ne more najeti grškega pa-
rija za plačati \$10,000, da plo-
vijo Sredozemskem morju sem
in tja; tudi ne more dobiti take
citacije na Grškem in v An-

dnje dni so poročali iz Lon-
da, da je Insull po svojih po-
stavljenih ponudil turskim o-
nikom dva milijona dolar-
ov dopolnilne, če mu dovo-
lejo pot skozi Bospor. Ta
je lahko raca, najmanjšega
na pa ni, da ima Insull v
turi bogate zaveznike, ki so
pripravljeni plačati vsako vsoto
da, Insull ostane zunaj
turskih držav. Zakaj noče-
se Insull vrne in zagovar-
jati sodiščem, to vedo naj-
bolj oni sami.

aj je konec teh komedij —
prostem seveda, če bodo Tur-
ci ostali do konca in se ne bo-
ustili zaslepiti z dolarji, ki
Insull pripravljen metati
lopato vsakomur, ki ogra-
njuje pustolovščine.

era korupcije, ki se razvija
kak tednov v reliefni orga-
nizaciji v Chicagu, je vedno bolj
na. Po najnovejših vesteh
volviranih najmanj deset
možnih postaj, zapletenih
na vrsta višjih in nižjih u-
govov ter trgovcev in vsota
tja, za katero so se koru-
pce okoristili na račun rev-
brezposelnih delavcev, bo
bila bržkone \$100,000.

MODERNIZIRANJE ALI SMRT, PRAVI THOMAS GREENU

Predsednika federacije poziva,
naj se javno izreče za indu-
strijski unionizem v avtni in-
dustriji

New York. — Norman Thomas,
voditelj socialistične stran-
ke, je naslovil odprto pismo Wil-
liamu Greenu, predsedniku A-
meriške delavske federacije, v
katerem ga poziva, "naj v tem
kritičnem momentu zagotovi avt-
ne delavce, da stoji za eno zdru-
ženo, demokratično industrijsko
unijo v avtni industriji".

Z Greenove strani je tako za-
gotovilo potrebno, pravi Thomas,
če hoče federacija odvrniti vse
dvome med avtnimi delavci, da
bodo obdržali industrijsko uni-
jo, katero zdaj grade, ne pa ne-
kega dne razkosani na pol du-
cata poklicnih unij. Svoje stali-
šče glede tega vprašanja mora
federacija javno naglasiti, ozi-
roma se izreči za industrijski
unionizem, če se hoče usidрати v
tej industriji.

Unija, katero gradi federacija
v avtni industriji, je indu-
strijska po formi. Ni pa nobe-
nega zagotovila, da pri tem tudi
ostane in kar je važno, da bo
prežeta z demokracijo. Stare u-
nije, ki si laste jurisdikcijo nad
raznimi poklici, so le začasno
odstopile od jurisdikcije in je
njih namen, da zahtevajo razko-
sanje članov kakor hitro se utri-
di unija med avtnimi delavci.

Thomas pravi, da je to naj-
večja ovira za razmah avtne u-
nije. Navaja slučaj, ko se člani
te unije pred njim izrazili boja-
zen pred razkosanjem, oziroma
da se bo z njimi prav tako zgo-
dilo kakor z unijo pivovarniških
delavcev, katero skuša federacija
forsirati, da odstopi in izroči
nekatero stroko drugim unijam.

Če se federacija ne moderni-
zira in izreče za industrijski u-
nionizem v avtni industriji, kar
velja tudi za druge, tedaj igra
v roke kompanijskim unijam.
"Mnogi avtni delavci smatrajo
kompanijske unije za manjše zlo
kakor pa razcepitvev in pocep-
itev na 23 poklicnih unij, ki se če-
stokrat kregajo radi jurisdikcije
in včasih tudi stavekajo druga
proti drugi", pravi Thomas.

S primerno in potrebno izja-
vo bi Green lahko potisnil na
stran vse te pomisleke ter raz-
glašal strahove. Mladi uniji bi o-
sigural razvoj, federaciji pa bo-
dočnost v avtni industriji. Fede-
racija se je temu vprašanju sku-
šala izogniti, prišel je pa čas,
ko tega ni več mogoče. Mora se
modernizirati ali pa žeti posledice.

"Katoliki so silno sebični," je
razsodilo nacijsko sodišče

Berlin, 4. apr. — Okrožno sodi-
šče v Duisburgu je včeraj zavrglo
tožbo katoliške publikacije
firme, ki izdaja dnevnik "Neuer
Tag." Katoliška tvrdka je za-
htevala, da sodišče kaznuje last-
nike fašističnega lista "Essen
National Zeitung," ki so v svoji
propagandi zelo usiljivi. Sodišče
je pa odgovorilo, da so katoličani
"strašno sebični," to se pravi, da
bi vse sami radi imeli in vo-
dili...

Delavski departament objavil
"čizlerje"

New York. — Državni depart-
ment je v časopisih priobčil prvo
"črno listo", na kateri je 33 pra-
vic v tem mestu, ker se ne drže
zakona o minimalni plači. Zakon
določa 31c minimalne plače na u-
ro za delavce in 40-urni teden
ter plačo in pol za delo nad 46
ur.

Odretil je tudi zaslišanje, na
katerem morajo lastniki dokaza-
ti, zakaj naj jim država pusti
licence. Na drugi strani je pa
delavstvo pričelo s kampanjo za
organiziranje te industrije.

Boj za medikalno zavarovanje v Californiji

Vodi ga zdravniška zveza v San
Franciscu; podeželski zdrav-
niki proti

San Francisco. — (FP) — Po
devetletnem boju so liberalnejši
elementi toliko uspehi, da se je
zdravniška zveza tega mesta iz-
rekla za državno zdravniško za-
varovanje.

Boj bo zdaj zanešen na kon-
vencijo zdravniške zveze, ki se
vrši v bližnji bodočnosti v Ri-
versidu. Načrt določa, naj dr-
žava aproprira \$75,000 za štu-
diranje prisilnega in splošnega
zdravniškega zavarovanja.

Obeta se pa vroč boj. Načr-
tu za splošno zdravniško zava-
rovanje se najbolj upirajo po-
deželski zdravniki. Več okraj-
nih zdravniških zvez z dežele je
socializirani medicini napove-
dalo boj na smrt. Zveza okraj-
na Kern je šla celo tako daleč, da
je dobila injunkcijo proti okraj-
ni bolnišnici, kateri prepoveduje
sprejemanje pacientov razen si-
romakov.

Baroni premoga v Illinoisu sprejeli 35-urni teden

Štirideseturnik je znižan na pet
dni po sedem ur v tednu in
mezda ostane pet dolarjev
dnevno

Chicago. — Zveza lastnikov pre-
mogovnikov v Illinoisu je te dni
zaključila, da sprejme 35-urni
delovni teden za vse svoje rove,
ki ga je odredila NRA, čeprav
pogodba z rudarsko unijo UMW
določa štirideseturnik še eno le-
to. Bazična dnevna mezda osta-
ne stara, pet dolarjev. Na podla-
gi skrajšane delovnika bodo
lastniki rogov lahko našli 5000
novih delavcev. Okrog 50,000
rudarjev je uposlenih v illinois-
skih rovih.

Druge organizacije manjših
premogovnih podjetnikov, Coal
Producers of Illinois, ki ima ena-
ko pogodbo z nasprotno rudar-
sko unijo Progressive Miners, se
še ni odločila kaj stori kot celo-
ta, vendar je eksekutivni odbor
te skupine izjavil, da posamezni
operatorji lahko sprejmejo 35-
urnik.

Severingovo "pofašisto- njo" aprilska pole- gavščina!

Bivši socialistični minister izja-
vil, da ni spisal nobene brošu-
re, v kateri bi se izrekel za
Hitlerja

Berlin, 4. apr. — "Rheinisch
Westphalische Zeitung" je zad-
njo nedeljo objavil vest, da je
Karl Severing, bivši socialistični
minister za notranje zadeve v
Prusiji, pravkar izdal brošuro, v
kateri naznanja, da je postal fa-
šist iz ralog, ker je spoznal, da
je Hitler dober republikan. To
vest so ponatisnili vsi nacijski
listi v Nemčiji in burno pozdra-
vili novega nacija; vest je bila
razširjena po vsem svetu.

Karl Severing je pa včeraj iz-
javil, da ni nikdar spisal in izdal
take brošure. Zdi se mu, da je
vse skupaj, kar je poročal ome-
njeni list—prvoaprilska pote-
gavščina.

Predsedniški kandidati v Mehiki

Mexico City, 4. aprila. — Do-
slej so bili nominirani štirje
kandidati za predsednika repu-
blike Mehike. General Lazaro
Cardenas je kandidat oficijalne
revolucionarne stranke. Zveza
neodvisnih revolucionarnih
strank je postavila Antonija I.
Villarreal. Gilberto Valenzuela
je kandidat antirevolucionarne
stranke in Hermano Laborde je
komunistični kandidat. Volitve
predsednika so prihodnje jesen.

STAVKOVNI VAL PRINESEL KONCE- SIJE DELAVCEM

Grožnje s stavko prinesle zviša-
nje mezd in skrajšanje delov-
nika v treh glavnih industri-
jah. Čas za udarec je zdaj!

New York. — (FP) — Politika
Ameriške delavske federacije,
"da je pomlad čas za stavko,"
ni ostala le na papirju, ampak
se izvaja v večjem obsegu.
Greenovemu februarškemu po-
zivu, naj se delavstvo pripravi
na stavke, je zadnji mesec sled-
il večji stavkovni val in ne
brez uspeha.

Sedanja situacija je izredno
ugodna za izvojevanje višjih
plač in krajšega delovnika. Kjer
je zadnje čase delavstvo pok-
azalo večje organizatorične ak-
tivnosti in se pripravljalo na
stavko, je bila v več slučajih že
grožnja dovolj, da so podjetniki
bodiši "prostovoljno" ali pa pri-
siljeno pristali na koncesije.

Brez kampanje v avtni in-
dustriji bi delavci gotovo ne bili
dobili zvišanje plač in skrajša-
nje delovnika. Jeklarški trust
bi še čakal "boljših časov," če bi
ne bilo med delavstvom nemira
in nezadovoljnosti. Z desetod-
stotnim zvišanjem plač upa, da je
nemirne duhove nekoliko po-
tolžil in paraliziral organizaci-
sko gibanje. Na to bo odgovor-
ila prihodnja konvencija jeklar-
ske unije.

Večje koncesije so dobili tudi
rudarji s skrajšanjem delovnika
na 35 ur na teden in z zvišanjem
bazične plače na pet dolarjev.
Zvišanje znaša le 40 centov na
dan, kar ni veliko. Proporcno
zvišanje znaša tudi za rudarje
pri akordnem delu.

Upoštevajoč dejstvo, da so bili
rudarji na mehkem premogov-
nem polju pred letom skoraj
brez organizacije in plače redu-
cirane na par dolarjev, je to že
velika pridobitev za United Mine
Workers of America. S podpi-
sanjem pogodbe so voditelji ru-
darjev v Washingtonu prazno-
vali "pogreb" osemurnika. Ru-
darji bodo delali pet dni na te-
den po sedem ur na dan. Po-
goda traja eno leto.

Tudi v drugih industrijah je
sedaj čas za udarec. Za uspeh
je več izgledov, med drugimi je
ta, da so profiti zopet pričeli si-
lno naraščati. In namesto da bi
riskiral izgubo biznisa, se mar-
skateri podjetniki raje poda-
brez stavke. Na drugi strani
mu naraščajoče cene tudi omo-
gočijo, da s tem procesom naglo
absorbira višje produkcijske
stroške oziroma jih preloži na
rame konzumentov.

Sploh je situacija ta, kjer se
delavstvo ne bo pognalo v boj za
zvišanje plač in skrajšanje de-
lovnika, bo ostalo na dnu. Nje-
gova kupna moč se bo krčila na-
mesto naraščala ali pa vsaj ne
ostala predaleč za dviganjem
cen. Čas za udarec je zdaj!

Štirje socialisti pobegnili iz
avstrijske ječe

Dunaj, 4. apr. — Štirje vodilni
socialisti, ki so se udeležili civil-
ne vojne v zadnjem februarju,
so te dni pobegnili iz zaporov v
Lincu. Z njimi vred sta pobe-
gnila tudi dva hitlerjevca. Jet-
ničar je tudi izginil, kar znači,
da je jetnikom pomagal k pobe-
gu. Socialistična četvorica je
najbrž ušla v Čehoslovakijo.

Veliki magnatje ne potre- bujejo več Roosevelta

Toriji na Angleškem se
pripravljajo za nasilje

Vlada organizira posebne gar-
diste "za vse slučaje"

London. — (FP) — Angleški
vojni departament je naznanil,
da bo potrošil \$7,500,000 za or-
ganiziranje posebnega armad-
nega kora pod imenom kraljeve
obrambne garde proti delav-
cem. Omenjeno vsoto skuša v
ta namen dobiti od parlamenta.

V naznanilu pravi vojni de-
partment, da potrebuje posebno
izvežbane čete, "ki bodo lahko
nastopile v vseh slučajih potre-
be in branile nevarne točke, ki
so najbolj podvržene napadom
s strani nevarnih domačinov ali
po tujezemskih agentov."

Po izjavi delavskega tednika
New Leaderja, so "nevarne toč-
ke" železnice, elektrarne in vo-
dovodi. V tej obrambni gardi
vidi vladno pripravljanje za vo-
jaški nastop v slučaju general-
ne ali pa vsake večje in nevar-
nejše stavke. Vlada je očitno
prišla do zaključka, da se ne
more preveč zanašati na polici-
jo in da radi delavskih zmag pri
občinskih volitvah potrebuje
močnejšo armado, na katero se
bo lahko zanesla.

Veterani dobili poldrugo milijardo v dveh letih

Le vojaki iz svetovne vojne de-
ležni bonusa in drugih pod-
por

Washington, D. C., 4. apr. —
Na obtožbo republikanskega se-
natorja Robinsona iz Indiane, da
je Amerika obrnila hrbet svojim
bivšim vojakom iz svetovne voj-
ne in jih prepustila svoji usodi,
je demokratski senator Pat Har-
rison te dni poročal, da so vete-
rani v zadnjih dveh letih prejeli
v izplačilih na bonusne certifi-
kate in drugih direktnih podporah
ogromno vsoto \$1,495,046,854
ali brez malega poldrugo mili-
jardo. Nobena druga država na
svetu ni toliko izplačala svojim
veteranom kakor naša Združene
države—in še niso zadovoljni, je
rekel senator Harrison.

Insull se vrne v kratkem

Turška republika je izrekla zad-
njo besedo

Instanbul, 4. apr. — Sam Insull,
ubežni ameriški magnat, je iz-
gubil zadnjo legalno bitko v Tur-
čiji. Najvišje turško sodišče je
zavrglo njegov priziv s pojasni-
lom, da je deportačni odlok tur-
ške vlade zadnja instanca. In-
sull, ki je v turškem zaporu, mo-
ra zdaj čakati na ameriške de-
tektive in ameriški parnik, ki ga
odvede nazaj v Združene države.
Včeraj je brzojavil v London po
večjo vsoto denarja. Njegova
žena je še na Grškem.

Neodvisna unija zmaga pri to-
varniških volitvah

Lynn, Mass. — Pri tovarni-
ških volitvah General Electric
kompanije, katere je odredil in
vodil delavski odbor, je zmaga-
la neodvisna Electrical Industry
Employees unija z veliko večino
nad kompanijsko unijo in tudi
nad unijo Ameriške delavske fe-
deracije. Za neodvisno unijo je
glasovalo dve tretjini delavcev.

Komunistična konvencija je
tajna

Cleveland, O. — Konvencija
ameriške komunistične stranke,
ki se vrši v tem mestu, se je za-
čela z javnim shodom, na kar so
delegatje zaprli in izključili
vse časnikarske poročevalce z
zborovanja razen komunističnih.

Velebiznis je proti njemu obrnil
kopje, ko je zopet začutil živ-
ljenje v sebi. — Delavski vodi-
telji v novi šoli

Washington. — (FP) — Vse
izgleda, da je Roosevelt dodelal
s svojo popularnostjo in da nje-
gova magična moč prav tako na-
glo izginja kakor je nastala.
Zavrženje njegovega veta zakon-
skega predloga o veteranskih
podporah in plač zveznih uslu-
bencev je bilo v obeh zbornicah
prav entuziaistično.

In kakor v kongresu, tako je
Rooseveltova popularnost priče-
la izginjati tudi zunaj. Reakci-
jonarno časopisje ga je pričelo
deflatirati; z vseh strani in če bo
še kaj časa insistiral ter skušal
kapitalizmu dati liberalno lice, se
zna z njim zgoditi kakor se je
zgodilo z Wilsonom.

Resnica je, da velebiznis čuti,
da ga več ne potrebuje. Sedaj,
ko so se zopet pričeli stekati ve-
liki profiti v blagajne korporacij,
je velebiznis začutil v sebi
novo življenje. Vlade več ne po-
trebuje, sploh mu postaja ovira
in milinski kamen. In če je za o-
prostitev iz novih spon potrebno
žrtvovanje Roosevelta ali katere
druge osebe, ki bi ga pri svojem
delovanju ovirala, ga bo velebi-
znis z veseljem vrgel na smetišče.

Lansko leto je bilo drugače.
Velebiznis je v Washingtonu po-
treboval močne osebe, da mu zo-
pet pribori nazaj izgubljeno za-
upanje. Zato mu je kapitalistič-
no časopisje od najreakcionar-
nejšega do liberalnega dalo vsa
oporo. Zgradilo mu je popular-
nost kakor je ni užival še noben
predsednik v mirnem času.

In pri tem mu ni bilo treba
igrati hlinavca. Rooseveltov
sklep, s katerim je kmalu po u-
stoličenju udelil po veteranskih
podporah in plačah zveznih u-
službencev, je lahko vsak reak-
cionaren kapitalist podpiral z
velikim navdušenjem. "Budžet mo-
ra biti balanciran!" Radoval in
z entuziazmom je lahko podpiral
administracijo tudi pri zaklada-
nju bankrotiranih insurance
kompanij, bank, železnic in dru-
gih podjetij, katerim je vlada
razmetala milijarde.

V zameno tega je bil velebi-
znis pripravljen čakati ugodnega
trenutka, ko bo napravil konec
predsedništvu "liberalizmu".
Če so vseokrog razvaline, lahko
potrpe tudi "robustneži" in open-
šarparji.

Sedaj mogotci čutijo, da se v
kapitalistični sistem zopet vrača
kri. In postali so bolj drzni. Svo-
jim poslušnim urednikom in iz-
dajateljem so ukazali, naj izra-
bijo Wirtova "odkritja", dvigne-
jo strašno socializma in komuni-
zma ter ga iztisnejo do kosti.
Dobe naj iz teh stupidnih "od-
kritij" kolikor je smrdljivega v
njih. Glavno je, da dosežejo na-
men.

Kaj pa delavstvo? Dvanajst
milijonov je še vedno brezposel-
nih. Od sedmih milijard izven
proračunskega apropracij bo šlo
razmeroma majhen del za njih
podpiranje. Na pritisk velebizni-
sa jih je administracija sedaj
zopet postavila tja, kjer so bili
pred CWA—v krušne linije. Ro-
parizem profitarjem je vseeno,
kaj se z njimi zgodi. In čim manj
se vlada peča z njimi, toliko bo-
lje.

Deflatirana je tudi Ameriška
delavska federacija in unijaki
voditelji do skrajnosti razočara-
ni. Dolgo so upali, da bo admi-
nistracija poverila federaciji mo-
nopol in ji pomagala organizirati
delavce. Sporazum v avtni in-
dustriji je razbil tudi te sanje.

Se več: Roosevelt je federa-
cijo mojstrsko izzigal in legaliz-
iral kompanijske dnije s svojim
čarovniškim kompromisom. Sek-
cija 7a je tam, kjer je bila ozi-
roma še bolj zavita v meglenost
in konfuzijo. Z mojstrskim kom-
promisom.

(Daje na 2. strani.)

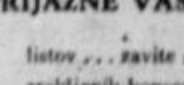
**Copyright, 1994.
The American
Tobacco Company**

LUCKIES SO VEDNO PRIJAZNE VAŠEMU GRLU

“Luckies kadim zato, ker da najboljši tobač in samo čisti srednji listi Luckies oni boljši okus. Toda to ni vse. Za zaščito grla, “It’s toasted!” Dolga slata vlakna samo srednjih listov... zavite okroglo, in čvrste... nič zrahljanih koncev. Zato se Luckies dobro ohranjajo—se ne posuše. Luckies so vedno in v vseh ozirih prijazne vašemu grlu.”

“It’s toasted”

✓ Luckies so vedno prijazne vašemu grlu

NE gorijo listi — ti so nezavreli — ti so kurili!

Samo Srednji Listi — ti so Najmilejši Listi

Imajo boljši okus.

NE opredijo listi — ti so slabi! — zapusti in prebrni!

LEONHARD FRANK

KARL IN ANA

Prevedel MILE KLOPČIČ

"Kaj je? Si nemara bolna?"

Nišla je toliko moči, da se je izvila. Slonela je ob steni, strmela kakor brez zavesti zmedeno naravnost predse.

Karlu je bilo, kakor da je ustrelil, ko je rekel: "Ano, moraš pustiti."

Tega Rihard ni mogel razumeti. Prihajalo je od daleč, dolgo je bilo treba, da je prišlo do njega. Sredi poti, še preden je prišlo do njega, je pomislil: Če jo je kedaj imel, ju pobija na tla, oba, da se ne bosta zlepa pobrala. In je bil iz bojazni, da bi jo utegnil popolnoma izgubiti, že pri naslednjem srčnem utripu pripravljen odpustiti.

"Kaj se je zgodilo?" je vprašal in pomislil, že spet miren: Le kaj čenča. Kaj si domišlja. "No, govori, vendar, Ana. Kaj se je zgodilo?"

... Ana!

Nobenega odgovora. Šel je k nji. Karl je stopil vmes.

"Ana je moja žena. Jaz ti razložim vse."

Izenadeno je opazil, da je Ana nosna. "Tako torej? ... Kaj mi boš tu še razlagal, ti pes ti!" Toda prav tako mirno kakor takrat v ujetniškem taborišču, ko je šel iz barake po kramp.

Enkrat jo je imel, enkrat se mu je udala, in zdaj dobi kar precej otroka. To bi mi rad razložil, pes. Tisto z Ano in nosečnostjo, a tistim se moram torej spriznati. To je treba pozabiti. A kar se tiče njega, to je dovolj in preveč. Vedel je, kje stoji sekira, ter je šel v kot, ponjo.

Udarec, ki naj bi ga pobil, je prišel nepričakovano in od docela druge strani. Ana je podela k njemu. "Jaz morem živeti samo še z njim. Mene ubij. Tako je prišlo, Rihard, tako je prišlo."

"Samo z njim lahko živiš? Samo z njim lahko še živiš? ... Ti me ne maraš? Mene ne maraš?"

"Jaz ne morem več drugače."

Tega ni mogel več vzeti in prenesti, in tu ni mogel več udariti. Tedaj se je kakor posekan notranje zrušil.

Sedel je za mizo in ni mogel verjeti. "Ne moreš? ... A zakaj, Ana, zakaj vendar? ... Ne moreš, Ana? Si samo njegova?"

Tudi on se je hotel še boriti za luč svojega življenja, ko je bila že ugasnila. "No, kaj je, razloži mi vendar, razloži mi vendar," je dejal izgubljeno.

Hotel se je dvigniti. "Da, potemtakem moram, potemtakem moram ... Ni vedel, kaj mora. Zrušil se je nazaj na stol. Potem ni spregovoril nobene besede več.

Ko ga je videla, kako ždi, divji in zamazan, boljšec in strti, mož, ki se je bil že kot otrok odučil jokati in zdaj sključen s suhim pogledom strmi v prazno, tedaj jo je sočutje pretrgalo na dvoje. Ta hip jo je bojazen minila.

Ko je zaslislala Karlov glas, ki je rekel: "Zdaj morava proč odtod," je začela spravljati nekatere stvari v ročno torbo. Večkrat je morala mimo Riharda, njen pogled je moral večkrat čezenj, pa ji ni prišlo niti na misel, da bi se udala svojemu sočutju in ostala pri njem. Zakaj nič, nič na svetu ni tako groznega kakor ljubezen, v kateri je čudežno lepo žrtvovanje tečno, do brezpogojnega darovanja samega sebe tesno poleg najbolj morivske samoljubnosti.

Marija je potrkala. Plaho potrkala. In plaho vstopila. Nihče ni spregovoril. Pomagala je Ani in prisostvovala hladni usmrtitvi.

Hodili so sem ter tja, odpirali predale, zavijali. Rihard ni ne videl ne slišal ničesar. Slike iz njegove preteklosti z Ano so prihajale in se menjavale pred njegovim notranjim pogledom. Bilo je vendar vse tako dobro. Napravil je kretinjo, dvignil gornje telo, kakor da bi rad še enkrat vprašal, še enkrat poskusil; pa je glavo znova povsili in molčal.

Ana je bila pripravljena. Še enkrat je odložila ročno torbo. "Rihard." In jo spet vzela v roko.

"Le pojdi," je rekel, in prvič so se pokazala v goščavi brade široko odprta usta.

Ni mu upala ponuditi roko, neboljeno je pogledala Karla in Marijo ter se obrnila k vratom.

Karlu je bilo kakor zagovorniku, ki zadnjič obišče na smrt obojenega zjutraj eno uro pred usmrtitvijo in ne ve ob slovesu, ali naj reče "Dobro se imejte," "Pozdravljeni" ali kako naj pozdravi. Karl je odšel brez besede. Po Marijinih, s solzami oblitih, barvno enakomerno ubranih puhaških licih so sunkoma lile solze.

Ze v veži drugega nadstropja so stale sosede in neki možki. Niti besede niso rekle, ko je šel ljubezenski par mimo. Stanovalci, ki so stali na drugem dvorišču pred vrati in vneto govorili o tem, so stopili narazen, pustili oba mimo in jima sledili.

Otroci in obe tanki pastirici, držeč se pod pazduho, posineli od mraza, so se priključili. Togotni obrazi za okni. Razburjeni kriki za njima in prva psovka so sprožili nadaljnje psovke.

Stanovalci, ki niso motili očitnih razmerij omoženih žen in so se komaj zmenili zanje, so se togotili zaradi Anine laži in prekanjenosti, da je pol leta z uspehom zlorabljala zaupanje in naklonjenost cele četrti.

Sproščena od vznemirjenja, jezna zaradi psovk, je Marija jokaje zakričala ljudem, ki so tesno obkrožali stopajoči par: "Saj je sama verjela, da je njen mož!"

Večglasno kričanje in krohotanje je bušilo ob zidove prehoda na cesto. Tako so stopili iz hiše. Karl je nosil ročno torbo.

Zmerom za njima skozi sneg. Dolgo je še trpelo, da so prvi ostali zadaj. Mladi fantiči so jim še sledili. Nekdo od njih je zgnel snežno kepo ter jo vrgel za ljubezenskim parom. Potem je tudi ta zdiral nazaj, z rokami v žepih, z visoko dvignjenimi rameni.

"Pojdi gor k njemu, Marija, pojdi k njemu," zdravljena, Ana!

Marija je bila že sklenila, da ne pusti Riharda samega. Čez deset korakov se je ustavila; že je bila spet splavala kvišku v svojo prirojeno veselost ter zaklicala, zaklicala kot zvonjenje svetlo in vesela življenja: "Ana, pozdravljena, Ana!"

Ljubezenski par je prišel na prostrano, nezazidano polje, ki je ležalo med mestom in predmestjem. Nedotaknjeni, na novo zapadli visoki sneg je dušil neslišne korake.

Zavila sta v drevored, v katerem je Karl, ležeč v stepi, videl čakati Ano. Mesec in sneg sta razsvetljevala noč. Premrle veje so drobile prepletene senčne vzorce na belo polje. Zvezde so mrzlo bleščale.

Ne govorila nista, ne mislila. Šla sta v neproučljivi skrivnosti, in ločila ju bo samo še smrt.

(Konec.)

Maksim Gorkij:

Šest in dvajset in ona

(Nadaljevanje iz tednika.)

In nekega dne smo izvedeli, da je začel njihov višji pomočnik popivati. Mojster ga je odpustil in najel novega. Ta drugi je bil neki vojak, ki je imel telovnik iz atlasa in uro na zlati verižici. Vsi smo bili radovedni, kakšen je elegantni gospod in v upanju, da ga bomo videli, smo vsak trenutek tekali drug za drugim na dvorišče.

Toda pojavil se je sam v naši izbi. Z enim korakom je odloputnil vrata, jih pustil odprta. Obstal je na pragu in smeje se zaklical:

"Bog blagoslovi rokodelstvo! Dober dan, fantje!"

Zimski zrak je kakor gost oblak vdrl skozi vrata v sobo in krožil ob njegovih nogah. Stal je na pragu in nas z visoka motril in pod njegovimi svetlimi, prekrasnimi navihanimi brki so se bleščali močni, rumeni zobje.

Njegov telovnik je bil zares zanimiv; bil je plav, prepleten s cvetličnimi vzorci. Lesketal se je kakor svila in gumbi so se svetili, kakor da so bili izrezani iz rdečkastega kamna. In verižico je tudi imel.

Bil je čvrst dečko, ta vojak; doje, močan in rdečelice. Njegove oči so gledale prijazno in vedro. Na glavi je imel belo, trdo zlikano platneno čepico in izpod levega neomadeževanega predpasnika so gledale konice svetlo zlikanih čevljev.

Naj višji pomočnik ga je prosil, naj zapre vrata. To je sto-

ril brez naglice in nas vprašal, kakšen je mojster. Začeli smo mu vsi vprek pripovedovati, da je to človek, ki devlje ljudi iz kože, izkoriščevalec in zločinec. Povedali smo mu vse, kar smo o mojstru mogli in morali povedati in česar ni mogoče popisati. Vojak nas je poslušal, migal z brki in nas motril s svojimi svetlimi očmi.

"Ali imate veliko deklet tu?" je nenadoma vprašal.

Nekateri so se spoštljivo smehljali, drugi so sladko zavijali obraze, nekdo pa je poročal, da je v hiši devet deklet.

"Ali si jih vzamete?" je vprašal vojak in mežikal z enim očesom.

Spet smo se smejali, toda tiho in zmedeno. Marsikdo od nas bi bil vojak rad pokazal, da je prav tako izkušen kot on sam, niti eden pa ni vedel, kako se naj bi pri tem obnašal. Nekdo je to tudi priznal in dejal potihom: "Kaj naj bi mi?"

"Da, za vas to ni lahko," je menil vojak samozavestno in nas še enkrat ostro premeril. "Vi ste ... vi niste kaj prida vredni. Nimate položaja, ne olike in ste videti klavni ... Dekleta pa hočejo, da je na možu kaj videti. Imeti mora pravilno ogrodje ... vse kakor je treba! Zraven tega cenijo moč. Šape mora imeti—takšnele!"

Vojak je potegnil desnico iz žepa in napel do komolca globo roko. To je bila močna, bela, svetlo volno porasla roka.

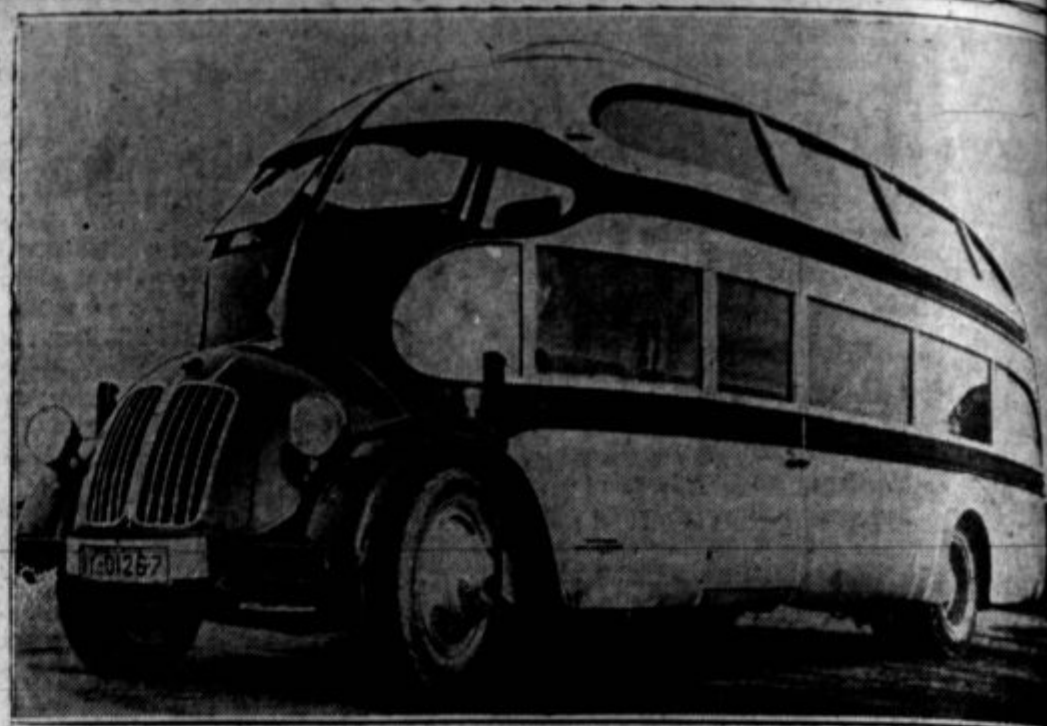
"Noge, prsa—vse mora biti krepko! In potem ... moč mora biti tudi prav običen kakor za-

hteva lepota stvari. Mene imajo ženske rade. Ne kličem jih, toda še preden se zavem, mi jih že šest visi okoli vratu."

Sedel je na vrečo moke in dolgo pripovedoval, kako ga imajo ženske rade in kako jih ima na vrvi. Nato je odšel in ko so se vrata za njim škripaje zaprla, smo vsi dolgo molčali in premišljevali o njegovih zgodbah. Nenadoma pa smo začeli govoriti.

In tedaj se je izkazalo, da nam je vsem zelo ugajal. Tako preprosto, svež ptič—pa je kar prišel, sedel in se razgovarjal. Nihče nas ni obiskal, nihče govoril z nami tako prijateljsko. In še dolgo smo govorili o njem in o verjetnih uspehih, ki jih bo imel pri vezljah, pri njih, ki so kremžile usta, če so nas srečavale na dvorišču ter izognile v velikem loku ali pa so se v nas zaletavale kakor bi nas sploh ne bilo. Pa smo jih še vedno občudovali, če smo jih videli na dvorišču ali če so šle mimo oken. Pozimi v ljubkih čepicah in kožuškah, poleti s slamniki s cvetkami in s solnčnikom v roki. Toda med seboj smo govorili o teh dekletih tako, da bi od aramu in togote pobesnele, če bi nas slišale.

"Samo, da ne bi Tanje—po-kvaril," je nenadoma zaskrbljeno dejal višji pomočnik. Umolknil so docela prepadeni. Na Tanjo sploh nismo več mislili. Zdelo se je, da jo je vojak s svojo krepko, zastavno postavo popolnoma zasenčil. Nato se je razvzdiral hrupen prepri. Nekateri so menili, da se Tanja v to ne bo podala, drugi so trdili, da se vojaku ne bo mogla zoper-

Model najnovejšega avtobusa, katerega načrt so naredili v Nemčiji.

stavljeni, tretji pa so predlagali, Najbrže ni bilo razen tega daru polomiti vsa rebra vojaku, če bi postopal za Tanjo. In slednjič smo se srečno zedinili v tem, da je treba ostro paziti na vojaka in na Tanjo ter dekleta posvariti, da se bo pazila pred njim. Tako se je prepri končal.

Tako je minilo nekako mesec dni. Vojak je delal v pekarni, kramljal s petilkami, predaval večkrat v naši izbi, toda nič več ni govoril o svojih osvajanjih, marveč je vihal svoje brke in si z naslodo obližoval ustnice.

Tanja je prihajala vsako jutro po prestice in je bila vedno čila, ljubka in prijazna. Poizkusili smo govoriti z njo o vojaku. Imenovala ga je "boljšec-koga teleta" ter mu dala še nekaj drugih pridevkov tako, da smo bili docela pomirjeni. Bili smo ponosni na svoje deklo, ko smo videli, kako druge vezilje lazijo za vojakom. Tanjino vedenje nasproti njemu nas je navdalo s pogumom, da smo po njenem zgledu še sami zviška gledali na vojaka. Deklica nam je postala še ljubša in smo jo vsako jutro prijazneje in dobrovolneje pozdravljali.

Ali nekoč je prišel vojak k nam nekoliko razvnet. Sedel je in se začel na glas smejati. Ko smo ga vprašali kaj se je zgodilo, je razložil:

"Dve sta se zaradi mene spoprijeli. Lida in Gruša. Kako sta se spoprijeli! Hehe! Prva je pograbila drugo za lase, jo vrgla na tla, sedla ritenski nanjo ... Hahaha! Čisto sta razkuštrani in razpraskani! Počil bi od smeha! Zakaj neki se ženske ne zna-jo dostojno stepsti? Zakaj neki se samo praskajo? Ha?"

Sedel je na klopi, tako močan, lep in zadovoljen, sedel je in se nedopovedljivo smejal. Mi smo molčali. V tem trenutku nam je bilo neprijetno.

"Do vraga, kakšno srečo imam pri ženskah, ha! Počil bi od smeha! Samo pomežiknem in moja je! Od hudiča!"

Pritegnil je svoje bele, z zlatimi dlačicami porasle roke in jih spet povsili, pri čemer se je udaril po kolenu. Gledal nas je tako ljubeznivo začudeno, kot da sam ne more razumeti, zakaj je ženskam tako všeč. Debeli rožnati obraz mu je žarel od srečnega zadovoljstva in neprestano si je z naslodo obližoval ustnice.

Naj višji pomočnik je z mrkim obrazom krepko porinil lopar v peč in nenavadno zasmehljivo dejal:

"Ni težko podreti smrečico, toda poizkusi enkrat z odraslo jelko!"

"Ali praviš to meni?" je vprašal vojak.

"Da, febi."

"Kaj misliš s tem?"

"Nič, kar tako mi je ušlo."

"Ne, čakaj. Kaj si hotel reči?"

Kaj je z jelko?"

Višji pomočnik ni odgovoril. Z veliko vnmemo je sukal lopar. Komaj je vrgel kuhane prestice v peč, že je potegnil iz nje sveže pečene in jih hrupno vrgel na tla, kjer so jih učenci pokladali na like. Zdelo se je, da je na vojaka in na pogovor z njim docela pozabil. Vojak pa je naenkrat postal nemiren. Dvignil se je in šel k peč kljub nevarnosti da ga bo sunil sem in tja šviga-joči lopar.

"Čuj, povej,—koga si mislil z jelko! Razžalil si me! Meni? Meni ne-odoli nobena! Niti ena! Ni ti si me tako razžalil."

Videti je bil res razžaljen. Saj prav za prav ni imel ničesar, na kar bi mogel biti ponosen, razen na svoj uspeh pri ženskah.

Nekaterim ljudem je taka ali taka telesna hrana ali duševna bolezen edino, kar ima zanje še smisel in vrednost.

Vse življenje se vlačijo okrog z njo in žive samo od nje in samo trpe od nje, toda to trpljenje jim je v hrano. O njem tožijo drugim in vzbujajo sočutje. Lahko jih pomilujemo, toda to je edino, kar imajo. Naj jim odzramemo to bolezen, naj jih ozdravimo, pa bodo nesrečni, ker so izgubili poslednje, kar jih je še vezalo z življenjem. Potem bodo popolnoma prazni. Često-

krat je človeško življenje tako prazno in bedno, da je prisiljen ceniti svoje nadloge in živeti od njih. Lahko trdim, da so taki ljudje samo iz dolgočasnja nadložni.

Vojak je bil razžaljen, šel je k višjemu pomočniku in ječal: "Čuj, povej, koga si mislil!"

Višji pomočnik se je obrnil k njemu.

"Ali naj povem?"

"No?"

"Ali poznaš Tanjo?"

"No?"

"No torej, poizkusi!"

"Jaz?"

"Da, ti!"

"Ona? To je zame malenkost!"

"Bomo videli!"

"Čakaj! He!"

"Ona te bo ..."

"Samo en mesec počakaj!"

"Bahač!"

(Konec prihodnjič.)

SMEŠNICE

Na univerzi

Slušatelj: Gospod profesor li bi mogel dobiti podpis dim na predavanju: — Sedim vedno zadaj brom.

— Tako? Torej ste študenti, ki sedi za tem mestom stebrom.

Pred sodiščem

— Koliko ste stari?

— 38 let.

— To je pa res čudno.

10-letni ste pred sodiščem

javili, da ste stari 38 let.

— Pa vendar nočete,

sodnik, da bi pred sodiščem

vorila vedno drugače?

Ali ste uničeni

vesel slabih silov—se počutite utrujeni—napol smolni. Ako je tu imate izvrstno toniko za boljšanje

Nuga-To

je ime TONIKE, ki jo je zdravnik pripravil in se prodaja v vsaki NUGA-TONE je smot tonika in ki ojačajo organe, prenavlja energijo. Vi laglje jeste—bolje se in ženske tistiin je bilo pomaga za trideset dni zdravljenja za bavite si pravega—jamčeno.

Dr. Weeks, Successor

HAYES DENT OFFICE

Hrs.—8:30 A. M. to 8:30 P. M.

Tel. Harrison 9711

Consistently Low Prices

326 S. STATE

Opposite Davis Store, M. B.

NAZNANILO IN ZAHVALA

S potrjim srcem naznanjamo sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da nam je kruta smrt iztrgala iz naše srede ljubljenega očeta in soproga

JOŽEF GROZNIKA

Umrl je dne 24. marca 1934 v Deconis bolnišnici za pljučno bolehal je teden dni. Rojen je bil na Selih, fara Višnja gora Dolenjskem. Ob smrti star 64 let. V Ameriki je živel okrog 10 let in zadnjih 10 let tukaj na West Allisu, kjer ima tudi svoj lep dom. Bil je član društva Sv. Janeza, katerega člani so ga sprejeli k njemu počitku pod vodstvom pogrebnišča Fr. Ermenca po katoliški obredni. Prisrčno se zahvalimo vsem, ki so prihiti prišli in nudili nam tolažbo, vsem, ki so položili vence in cvetlice z zadnjim pozdrav in darovali za maše. Hvala vsem, ki ste ga s svojim zadnjemu počitku na Kalvarij pokopališče.—Zaljubljeni ostali: J. Groznik, soproga; Frank in Mary Jr., otroci. West Allis, Wis.

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLAN S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene smerne, enotako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 So. Lawndale Avenue

Telefon Rockwell 4964

Chicago, Ill.

Tam se dajo na željo tudi vse ustrezne posluž